

університету «Острозька академія». 2013. № 2 (8). (Серія «Право»). URL: <http://lj.oa.edu.ua/articles/2013/№2/13uzvsrd.pdf>.

4. Гресь О. В. Коли вони придуть... : судді й адвокати пропонують стратегію захисту прав під час обшуку. *Закон і бізнес*. 2017. № 40. URL: http://zib.com.ua/ua/priNet/130534-yak_Nee_dopustiti_porushhe.NeNya_prav_lyudiNoi_pid_chas_obshuku.html.

5. Фастовець В. А. Інститут понять. Архаїчне явище чи процесуальна гарантія захисту прав учасників кримінального судочинства? *Вісник прокуратури*. 2012. № 3. С. 74–81.

6. Конюшенко Я. Ю. Проведення слідчих (розшукових) дій у кримінальному провадженні: проблеми теорії та практики : монографія. Харків : Факт, 2020. 471 с.

Корольчук Віктор Володимирович,
т.в.о. начальника відділу організації
наукової діяльності та захисту прав
інтелектуальної власності Національної
академії внутрішніх справ, кандидат
юридичних наук, старший науковий
співробітник

ПРОФАЙЛІНГ У РОБОТІ ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ

На етапі розвитку перед людством гостро постають проблеми великих міст. Місто як штучне місце існування, створене людиною, дозволяє йому меншою мірою, ніж раніше, залежати від екстремальних факторів природного характеру. Місто дає широкі можливості для підвищення комфортності умов життя, для розвитку духовної та творчої діяльності кожної людини. Місто приваблює людей різних національностей, із різних географічних районів. У місті кожна людина оточена людьми і водночас є оточенням для інших людей. У будинку, у транспорті, у магазинах, на вулиці, на виробництві люди вступають у різноманітні складні міжособистісні стосунки. Нагромадження людей є сприятливим підґрунтям для виникнення міжособистісних та групових конфліктів, погіршення кримінальної обстановки, порушення екологічної рівноваги, збільшення небезпеки для життя та здоров'я людини. Не кожна людська спільність є відкритою книгою. Але читати чи хоча б переглянути її можна за допомогою профайлінгу оперативного дистанційного безінструментального визначення сутності та намірів людської групи чи спільності на основі прихованого аналізу їх параметрів та невербальної та вербальної поведінки. Тобто

профайлінг натовпу має свої кінцеві цілі: виявити, попередити, запобігти.

Професійна діяльність патрульного поліцейського завжди була пов'язана із досить високим фактором ризику для життя. Його інтенсивність багаторазово зросла за умов воєнного стану. Патрульні повинні бути готові до застосування проти них фізичної сили, спеціальних засобів та зброї у будь-яких складних та екстремальних ситуаціях. І від того, якою мірою поліцейський підготовлений до дій у таких ситуаціях, залежатиме не лише життя та здоров'я самого поліцейського, а й громадян, та його колег.

Виконуючи свої повсякденні обов'язки співробітник правоохоронних органів спілкується з різними категоріями посадових осіб, керівниками різного рангу, громадянами, правопорушниками. Аналіз професійної діяльності співробітника внутрішніх справ показує, що всі його службові характеризуються високою різноманітністю, супроводжуються безліччю ділових та міжособистісних контактів з людьми як усередині, так і поза організаційною системою, характеризуються швидкою зміною подій, різноманіттям виконуваних дій. Зокрема йому доводиться мати справу з найважчим у соціальному відношенні контингентом, для якого характерна наявність асоціальних установок, некерованість, агресивність, прихований характер злочинної діяльності, протидія та вороже ставлення до представників влади. Комунікативна компетентність є можливість встановлювати та підтримувати необхідні контакти з іншими людьми. До складу компетентності включають сукупність знань, умінь та навичок, що забезпечують ефективне спілкування. Така компетентність передбачає вміння змінювати глибину і коло спілкування, розуміти і бути зрозумілим партнерами зі спілкування. Комунікативна компетентність безпосередньо пов'язана з особливостями виконуваних людиною соціальних ролей. Комунікативна компетентність передбачає адаптивність та свободу володіння вербальними та невербальними засобами спілкування. Таким чином, і індивідуально-особистісні якості, і соціально-культурний та професійний досвід сприяють формуванню комунікативної компетентності. Не кожна людина є відкритою книгою. Але читати чи хоча б перегорнути або переглянути її можна за допомогою профайлінгу – оперативного дистанційного безінструментального визначення сутності та намірів людини на основі прихованого аналізу її зовнішності, вчинків, невербальної та вербальної поведінки.

Як будь-яка сфера людської діяльності, діяльність профайлера має свої цілі: скласти (провести) враження, інформувати, виявити, попередити, запобігти і т. д. Одне з найнагальніших питань, що потребують

прагматично орієнтованих відповідей, – питання про засоби, за допомогою яких люди обмінюються інформацією. Щодо діяльності органів внутрішніх справ та поліції найперспективнішими є такі напрямки застосування профайлінгу: – в оперативно-розшуковій діяльності ОВС при складанні психологічного портрета злочинця (кримінальний профайлінг); – в оперативно-розшуковій діяльності ОВС, діяльності дільничних уповноважених поліції та при несенні патрульно-постової служби на території, що обслуговується (територіальний профайлінг); – під час проведення окремих слідчих дій (огляд, допит, очна ставка, обшук) (слідчий профайлінг); – в оперативно-розшуковій діяльності ОВС, діяльності дільничних уповноважених поліції та при несенні патрульно-постової служби на території, що обслуговується (територіальний профайлінг); – при проведенні окремих слідчих дій (огляд, допит, очна ставка, обшук) (слідчий профайлінг); – у забезпеченні транспортної безпеки (транспортний (або оперативний) профайлінг); – при забезпеченні безпеки великих масових заходів (спортивного, культурно-видовищного, політичного характеру та ін.) (Профайлінг при проведенні масових заходів);

Детермінант поведінки людини дуже багато - це фактори виховання, стать, вік, спадковість, інтереси, соціальні ролі, моральні норми, принципи, національні особливості та багато іншого. Серед цієї множини факторів треба з'ясувати – які з них головні, а які другорядні, які зв'язки між ними тощо. На що потрібно звертати увагу насамперед, коли спілкуєшся з незнайомою людиною.

Профайлінг все активніше береться на озброєння бізнесом, допомагаючи власникам та топ-менеджерам компаній оцінювати наміри та достовірність висловлювань своїх співробітників, партнерів, клієнтів. Таким чином можна говорити про існування таких напрямків профайлінгу як: Авіаційний профайлінг – напрям профайлінгу, мета якого – виявлення за невербальними ознаками пасажирів, які мають намір вчинити терористичний акт на борту повітряного судна, в будівлі аеропорту, виявлення ознак прихованої зброї та вибухівки; пасажирів, здатних з своїх психологічних особливостей вчинити правопорушення чи хуліганські події. Профайлінг на залізницях – напрям профайлінгу, метою якого є профілактика та запобігання протиправним діям на залізничному транспорті, у будівлі залізничних вокзалів, перонах та прилеглих територіях. Готельний профайлінг – напрямок профайлінгу, метою якого є профілактика та технології запобігання терактам та протиправним діям на території готелів та готельних центрів. Кримінальний профайлінг – складання психологічного портрета передбачуваного злочинця для співробітників оперативних служб

Кадровий профалінг – профайлінг, спрямований на встановлення відповідності кандидатів на посаду. Цей напрямок профайлінгу також ставить своїм завданням встановлення у кандидата на посаду кримінального минулого, наявності боргів, пристрасті до азартних ігор, алкоголізму та наркотиків.

Однією з особливостей сучасної колективної та індивідуальної поведінки стає агресивність та викликана нею конфліктність. У умовах особливу актуальність для працівників охорони громадського порядку набуває вміння нейтралізувати розпізнати конфліктогенних людей і запобігти чи знизити інтенсивність можливого конфлікту не допустити його переростання в порушення громадського порядку і як наслідок вчинення правопорушення чи злочину.

Кравчук Олексій Олегович,
суддя Вищого антикорупційного суду,
доктор юридичних наук, доцент

ТИМЧАСОВИЙ ДОСТУП ДО РЕЧЕЙ І ДОКУМЕНТІВ В УМОВАХ ВОЄННОГО ЧАСУ

Після введення в Україні воєнного стану законодавцем неодноразово вносилися зміни до КПК в частині порядку санкціонування тимчасового доступу до речей і документів. Унаслідок цих змін у межах правового регулювання сформувалися три різних порядки санкціонування тимчасового доступу, які проаналізовані в таблиці.

Таблиця

Три порядки санкціонування ТДРД, одночасно передбачені КПК

	Дія в часі	Норма закону	Суб'єкт, що надає дозвіл на ТДРД	Яких речей і документів стосується	Порядок вирішення
1.	Загальний (такий, що діяв і у мирний час)	Ст. 163 КПК	Слідчий суддя	Всіх	За клопотанням слідчого, погодженим із прокурором, або за клопотанням сторони захисту